

Debata w Bielsku-Białej: od obrazów Bożego Narodzenia do transcendencji w sztuce

Wystawa współczesnych obrazów Bożego Narodzenia z cyklu „Namalować katolicyzm od nowa”, prezentowana obecnie w Bielsku-Białej, była punktem wyjścia do szerszej dyskusji o kondycji sztuki współczesnej i o kulturze. W debacie, zorganizowanej 12 lutego 2026 w Książnicy Beskidzkiej głos zabrali: dr Judyta Dąbrowska, prof. Grzegorz Wnęk i prof. Ernest Zawada.

Moderujący dyskusję Mikołaj Marczak z Teologii Politycznej przybliżył licznie zebranych słuchaczom główne założenia projektu „Namalować katolicyzm od nowa”. Został on zainicjowany przez trzy powiązane ze sobą instytucje: Instytut Kultury św. Jana Pawła II na rzymskiej uczelni papieskiej Angelicum, Teologię Polityczną oraz Fundację Świętego Mikołaja. Przed pięciu laty Dariusz Karłowicz – pomysłodawca tego projektu wraz z cenionym artystą malarzem prof. Jarosławem Modzelewskim zaprosili polskich artystów do malowania współczesnej sztuki sakralnej. Była to odpowiedź na kryzys sztuki, kicz w świątyniach, brak mecenatu itp.

Zdaniem dr Judyty Dąbrowskiej kolejne wystawy obrazów powstałych w ramach projektu „Namalować katolicyzm od nowa”, jest to przybliżanie się do tego, co możemy określić mianem sztuki sakralnej. „Problem ze sztuką sakralną jest taki, że ona w przeciwieństwie do sztuki religijnej, ma być przedmiotem kultu. Przed tymi obrazami mamy się modlić.

Natomiast malarstwo religijne może nawiązywać do tematów religijnych, ukazywać stosunek artysty do tematu, albo ukazywać go w sposób rodzajowy, ale nie będzie to obraz, przed którym będziemy się modlić” – rozróżniła historyczka sztuki. Dr Dąbrowska podkreśliła, że obraz sakralny to taki, który nie wskazuje na nic, poza prawdą wiary którą przedstawia, w sposób najbardziej skłaniający do modlitwy.

Prof. Grzegorz Wnęk, który jest też jednym z artystów biorących udział w projekcie „Namalować katolicyzm od nowa” założył sobie, że w każdym z obrazów tajemnic radosnych różańca, chce oddać tę radość kolorem. Jego kolejne obrazy powstawały w tonacjach barw żółto-zielonych, nasłonecznionych. Inspirujące dla niego były warsztaty dla malarzy poprzedzające sam proces twórczy, ale inspirował się też sztuką dawną.

– Bardzo się ucieszyłem, że taka formuła znalazła się w realizacji – tak skomentował projekt „Namalować katolicyzm od nowa” prof. Ernest Zawada z Uniwersytetu Bielsko-Bialskiego. W dyskusji zwrócił uwagę, iż dzisiejsza rzeczywistość odchodzi od koncepcji klasycznego pojęcia piękna. „Piękno gdzieś się gubi w różnych powikłaniach kultury, sztuki i – jego zdaniem – trudno jest je odnaleźć” dlatego tym bardziej docenia wyzwania stawiane przed artystami, którzy bardzo pieczołowicie podchodzą do spraw związanych z przedstawieniami nawiązującymi do Nowego Testamentu. Jego zdaniem, ilustracyjność może się okazać niebezpieczeństwem pokazania tego, co ładne lub ukazania tematu w sposób wtórny.

Przysłuchująca się dyskusji Magdalena Mrzygłód skomentowała po spotkaniu: „Bardzo dziękuję za to wydarzenie! Wciąż rozmyślam o poruszanych kwestiach... O nauce widzenia, o sztuce jako papierku lakmusowym, o świeżości – a może nadziei ukrytej w prezentowanych obrazach... wiele wątków i wiele myśli”.

Całą dyskusję można obejrzeć na kanale You Tube Teologii Politycznej

Dąbrowska, Wnęk, Zawada // dyskusja o obrazach Bożego N...

W debacie moderowanej przez Mikołaja Marcza w Książnicy Beskidzkiej w Bielsku-Białej uczestniczyli:

Dr Judyta Dąbrowska – absolwentka historii sztuki oraz krytyki literackiej na Uniwersytecie Jagiellońskim. W 2025 r. obroniła doktorat „Gra o najwyższe(j) wartości. Mieczysław Porębski jako krytyki metakrytyk sztuki” w Szkole Doktorskiej Nauk Humanistycznych UJ. Zajmuje się analizą współczesnej sztuki, badaniem języka mówienia o zjawiskach kultury. Związana z Klubem Jagiellońskim

Prof. Grzegorz Wnęk jest jednym z artystów malarzy biorących udział w projekcie „Namalować katolicyzm od nowa”. Profesor Akademii Sztuk Pięknych im. Jana Matejki w Krakowie, gdzie prowadzi Pracownię Malarstwa. Ma na koncie liczne wystawy indywidualne w Polsce i za granicą. Jest także laureatem m.in. Grand Prix Bielskiej Jesieni w 2003 roku.

Prof. Ernest Zawada – malarz abstrakcjonista z wielkim dorobkiem wystaw w Polsce i zagranicą, zarówno indywidualnych jak i zbiorowych. Habilitował się na warszawskiej Akademii Sztuk Pięknych. Nauczyciel akademicki, pedagog, zajmuje się metodyką nauczania sztuki. Obecnie profesor i dziekan na wydziale humanistyczno-społecznym Uniwersytetu Bielsko-Bialskiego.

Projekt „Namalować katolicyzm od nowa” został zainicjowany przez trzy powiązane ze sobą instytucje: Instytut Kultury św. Jana Pawła II na rzymskiej uczelni papieskiej Angelicum, Teologię Polityczną oraz Fundację Świętego Mikołaja. Przed pięciu laty Dariusz Karłowicz – pomysłodawca tego projektu wraz z cenionym artystą malarzem prof. Jarosławem Modzelewskim zaprosili polskich artystów do malowania współczesnej sztuki sakralnej.

awo

fot. Andrzej Macura / Książnica Beskidzka